

§ 334

Klimatkontrakt 2030 Uppsala med Viable Cities

KSN-2020-02953

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. **att** samarbeta med staten och Viable Cities inom ramen för Klimatkontrakt 2030, samt
2. **att** uppdra till kommunledningskontoret att informera kommunstyrelsen i samband med årlig uppföljning, utveckling och revidering av Klimatkontrakt 2030 Uppsala.

Sammanfattning

Uppsala kommun är en av ett åttiotal olika medlemsorganisationer i Viable Cities, en nationell innovationsplattform med inriktningen att samarbeta för hållbara och klimatneutrala kommuner 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser. Viable Cities har tagit initiativet till Klimatkontrakt 2030, en samlad samverkan mellan den statliga nivån och kommuner med målet att bli fossilfria och klimatneutrala till 2030.

Ansatsen i Klimatkontrakt 2030 stämmer väl överens med kommunens mål, strategier och ambitioner. Det är en bra möjlighet till nationellt stöd, resurser och kraftsamling för genomförandet av klimatomställningen lokalt, inklusive större satsningar som Uppsalapaketet för både kommunen och tillsammans med andra aktörer.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 21 oktober 2020
- Bilaga 1, avsiktsförklaring för Klimatkontrakt 2030
- Bilaga 2, förslag till Klimatkontrakt 2030 Uppsala med bilaga

Yrkande

Fredrik Ahlstedt (M) yrkar bifall till föreliggande förslag.

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2020-11-04

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2020-10-21

Diarienummer:
KSN-2020-02953

Handläggare:
Marika Palmér Rivera, Björn Sigurdson

Klimatkontrakt 2030 Uppsala med Viable Cities

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** samarbeta med staten och Viable Cities inom ramen för Klimatkontrakt 2030, samt
2. **att** uppdra till kommunledningskontoret att informera kommunstyrelsen i samband med årlig uppföljning, utveckling och revidering av Klimatkontrakt 2030 Uppsala.

Ärendet

Uppsala kommun är en av ett åttiotal olika medlemsorganisationer i Viable Cities, en nationell innovationsplattform med inriktningen att samarbeta för hållbara och klimatneutrala kommuner 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser. Viable Cities har tagit initiativet till Klimatkontrakt 2030, en samlad samverkan mellan den statliga nivån och kommuner med målet att bli fossilfria och klimatneutrala till 2030.

Ansatsen i Klimatkontrakt 2030 stämmer väl överens med kommunens mål, strategier och ambitioner. Det är en bra möjlighet till nationellt stöd, resurser och kraftsamling för genomförandet av klimatomställningen lokalt, inklusive större satsningar som Uppsalapaketet för både kommunen och tillsammans med andra aktörer.

Beredning

Ärendet är berett av kommunledningskontoret och stadsbyggnadsförvaltningen. Barn-, jämställdhets- och näringslivsperspektiven är beaktade i beredningen.

Representanter för Viable Cities har presenterat förslaget med klimatkontrakt vid kommunstyrelsens arbetsutskott den 10 mars 2020. En avsiktsförklaring att arbeta för att upprätta ett klimatkontrakt 2030 mellan kommuner och den statliga nivån

undertecknades av Uppsala kommun och andra kommuner vid ett seminarium den 23 april 2020 med Viable Cities, i ärendets **bilaga 1**.

Föredragning

Viable Cities är en nationell strategisk innovationsplattform med inriktningen att samarbeta för hållbara och klimatneutrala kommuner 2030 med fokus på systeminnovation. Den är finansierad gemensamt av Formas, Energimyndigheten och Vinnova. Plattformen arbetar 2017 till 2030. Uppsala kommun är en av ett åttiotal olika medlemsorganisationer i Viable Cities. Uppsala kommun samarbetar främst inom ramen för Uppsala klimatfärdplan.

Viable Cities har tagit initiativet till att skapa en samlad samverkan mellan den statliga nivån och kommuner med målet att bli fossilfria och klimatneutrala till 2030. Här är Uppsala en av nio kommuner som är aktuella. För detta ska så kallade Klimatkontrakt 2030 undertecknas i december mellan kommunerna och företrädare för staten och med Viable Cities som koordinatör.

Syftet är att öka tempot i klimatomställningen och samtidigt bidra till återhämtningen i svensk ekonomi med inriktning på att stödja en hållbar utveckling enligt Agenda 2030. Det ska uppnås genom ömsesidiga och långsiktiga åtaganden om insatser från statens och kommunens sida, tillsammans med Viable Cities.

Klimatkontrakt 2030 och arbetssättet är inspirerat av förslag till arbetssätt för EU att arbeta med missionsdriven forskning, innovation och utvecklingsarbete för att snabbare nå målet om en klimatneutral kontinent 2050. Missionen benämns ”100 klimatneutrala städer till 2030”. Klimatkontrakt 2030 är en satsning i sig, men det ska också fungera som en förberedelse för de kommuner som vill söka till EU:s klimatstadsmission.

Genom Klimatkontrakt 2030 inleds ett tioårigt samarbete. Kontrakten är en ram som pekar ut inriktning på det lokala och det gemensamma utvecklingsarbetet, som sedan vidareutvecklas över tid. Själva arbetet ska göras i samarbete med lokala företag och organisationer och med medborgarengagemang. För Uppsalas del blir Uppsala klimatprotokoll och kommande Klimatfärdplan Uppsala centralt för genomförandet.

Klimatkontrakt 2030 är tänkt för de kommuner som vill växla upp klimatarbetet. Därför ställs det krav på nödvändiga klimatmål i linje med Paris-avtalet, klimatdriven egen verksamhetsutveckling, medborgarengagemang, en klimatinvesteringsplan för Uppsala som samhälle och utvecklat digitalt stöd för genomförandet. Det har även tillkommit krav på att arbetet ger stöd till andra kommuner i regionen.

Viable Cities har fört diskussioner med Regeringskansliet och med nationella organ och andra nationella initiativ, för att utveckla det samlade nationella stödet. Det ska ske inom fyra områden, regelverk, innovation, samordnad finansiering och stöd inför kommande EU-utlysning om klimatneutrala städer 2030.

Undertecknande av de kontrakt som samarbetet inriktas kring planeras till den 11 december 2020 vid Viable Cities European Day, i ett digitalt möte. Avsikten är att Klimatkontrakt 2030 vid detta tillfälle ska överlämnas för information och inspiration till EU-kommissionen. Uppsala kommuns kontrakt, i ärendets **bilaga 2**, är under slutgiltigt utarbetande tillsammans med parterna. Till kontraktet hör en bilaga som när den färdigställts mer utförligt ska beskriva pågående arbete och vad som ska uppnås inom samarbetet.

Genomförande av åtaganden enligt undertecknat Klimatkontrakt 2030 påbörjas i januari 2021. Uppföljning kommer att ske under 2021 i former som återstår att bestämma. Klimatkontraktet ska sedan uppdateras och förnyas inför varje nytt år. Samspelet mellan de politiska nivåerna lokalt-nationellt är viktigt. Kommunledningskontoret får därför i uppdrag att informera kommunstyrelsen i samband med årlig uppföljning, utveckling och revidering av Klimatkontrakt 2030 Uppsala.

Uppsalas åtagande bygger på det som redan är beslutat eller håller på att utvecklas i Uppsala kommun och de olika lokala samarbetena. En stor fördel som Uppsala har i sammanhanget är det organiserade samarbetet i Uppsala klimatprotokoll och den Klimatfärdplan Uppsala som utarbetas inom ramen för Klimatprotokollet under 2019–21. Det gör att Uppsala kommun möter och antagligen överträffar flertalet av de kriterier som finns för att kvalificera kommunen för att teckna klimatkontraktet.

Den regionala innovationsstiftelsen Stuns, stiftad av Uppsala kommun med flera organisationer, utvecklar en ny verksamhet, hållbara samhällen, bland annat med resurser från klimatfärdplanen. Det arbetet möter ett sent tillkommit kriterium i klimatkontraktet på att kommunen ska åta sig att utgöra ett regionalt innovationsnav för klimatneutrala kommuner, som kommunen då gör inom samarbetet med Stuns.

På några områden är bedömningen att Uppsala kommun behöver utveckla sitt arbete för att möta kriterierna. Det gäller kriterierna medborgarna som beslutsfattare, om enskilda och gemensamma klimatåtgärder samt långsiktig klimatinvesteringsplan och samhällsekonomiska effekter. Det finns därför i klimatkontraktet ett avsnitt där Uppsala kommun och Viable Cities kommer överens om att gemensamt driva strategiska utvecklingsprojekt under 2021. Målsättningen är att vid kommande revideringar av Klimatkontrakt 2030 Uppsala skriva in gemensamma åtaganden på dessa områden.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet att teckna Klimatkontrakt 2030 Uppsala har inga ekonomiska konsekvenser. Genom klimatkontraktet åtar kommunen sig att fortsätta utveckla sitt klimatarbete i linje med satta klimatmål. Arbetet sker inom befintlig ram för kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 21 oktober 2020
- Bilaga 1, avsiktsförklaring för Klimatkontrakt 2030
- Bilaga 2, förslag till Klimatkontrakt 2030 Uppsala med bilaga

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör

Avsiktsförklaring

Syftet med denna avsiktsförklaring att markera starten för ett gemensamt utvecklingsarbete mellan Uppsala kommun och innovationsprogrammet Viable Cities för att kunna etablera ett KSO-klimatkontrakt.

Kontraktet ska bygga på Uppsala kommuns miljö- och klimatmål. Inom det gemensamma utvecklingsarbetet ska Uppsala kommun/stad och Viable Cities identifiera vad som ska/bör/kan ingå i ett klimatkontrakt mellan kommunen å ena sidan och Viable Cities å den andra sidan.

Siktet är inställt på att bygga upp samsyn kring behovet av ett nytt innovativt arbetsätt för samarbetet mellan kommunen och Viable Cities. Den ska samtidigt göra Uppsala kommun väl förberedd inför kommande utlysningar från EU om finansiering av åtgärder inom ramen för Green Deal for Europe/HorizonEurope/EUs Mission "Climate neutral and smart cities"

Den grundläggande tanken med ett KSO-klimatkontrakt är att markera övergången till strategiskt och systemförändrande klimatarbete, där fragmentering av insatser undviks och som möjliggör kraftfull och snabb implementering och uppskalning, lärande och förändringsförmåga hos kommuner och deras partners.

Denna avsiktsförklaring har förberetts genom överläggningar med var och en av de kommuner som ingår i Viable Cities satsning Klimatneutrala städer 2030. Undertecknandet sker den 23 april vid Viable Cities nationella KSO-möte. Det fortsatta arbetet är planerat att pågå som längst till den 11 december 2020.

Vad gäller dialog angående politiska frågeställningar sker denna mellan kommunstyrelsens ordförande som undertecknat denna avsiktsförklaring och Allan Larsson, ordförande i Viable Cities. Dialog om operativa frågeställningar sker mellan Uppsala kommuns klimatstrateg Björn Sigurdson och Viable Cities programchef Olga Kordas.

Kommunstyrelsens
ordförande (KSO)
i Uppsala kommun

Ordförande i Viable Cities

Programchef Viable Cities

Erik Pelling

Allan Larsson

Olga Kordas

Klimatkontrakt 2030 Uppsala

- Mellan staten, Uppsala kommun och Viable Cities

1. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med detta Klimatkontrakt är att öka tempot i klimatomställningen och samtidigt bidra till återhämtningen i svensk ekonomi inom ramen för Agenda 2030. Detta ska uppnås genom ömsesidiga och långsiktiga åtaganden om insatser från statens och kommunens sida enligt följande.

2. Kommunens åtaganden

2.1. Kommunens klimatmål

Uppsalas klimatmål, som antogs i kommunfullmäktige 2015, innebär att Uppsala ska vara en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt 2050¹. Detta betyder att:

- Utsläppen av växthusgaser från energianvändning, transporter och arbetsmaskiner inom Uppsala kommungeografi ska senast år 2030 vara nära noll samt baseras på förnybara energikällor.
- De samlade utsläppen av växthusgaser ska:
 - senast år 2040 vara nära noll, dvs ha minskat med ca 90 %
 - senast år 2050 ha minskat med motsvarande mer än 100 %
 - senast år 2070 ha minskat med motsvarande cirka 110 %.

I Mål och budget 2021 med plan för 2022–2023² finns ett uppdrag att öka takten i klimatomställningen så att minskningen av växthusgasutsläpp i Uppsala från 2021 ska vara 10–14 % per år fram till 2030. De kommunala verksamheternas egen miljöpåverkan måste minska samtidigt som kommunen verkar för lägre påverkan bland Uppsalas alla invånare och företag.

2.2. Strategi

Uppsala kommuns strategiska klimatarbete kan sammanfattas i följande principer³:

1. Nödvändiga klimatmål för Uppsala som samhälle i linje med vetenskapen
2. Utbyggnad av samverkansplattformar med aktörer inom alla samhällssektorer
3. Varje verksamhet inom kommunkoncernen har ansvar för klimatomställningen inom sitt verksamhetsområde
4. Mobilisering av kommunens invånare för ett gemensamt ägarskap för omställningen
5. Fokus på systemförändringar och kommunens roll för systemskiften

¹ Miljö- och klimatprogram 2014–2023. Antaget av Uppsala kommunfullmäktige 24 februari 2014 Reviderat enligt beslut i kommunfullmäktige 7 december 2015 - skärpta långsiktiga klimatmål. Alla mål är i jämförelse mot år 1990 och mäts i absoluta tal.

² Referens till beslutad Mål och budget läggs in efter beslut

³ : De är en kondensering av bärande förhållnings- och arbetssätt i Policy för hållbar utveckling, Miljö- och klimatprogram samt Energiprogram.

 Uppsala kommun	Plats för Logga	Plats för Logga
---	-----------------	-----------------

Kommunen åtar sig att:

- genomföra konkreta investeringar i lösningar för att åstadkomma systemskiften som kan genomföras fram till 2030
- skapa förutsättningar för en större omställning av samhället för att möjliggöra systemskiften på längre sikt som säkerställer ett klimatpositivt Uppsala 2050.

2.3. Organisation och ledning ("Governance")

Uppsala kommun visar idag ett tydligt klimatledarskap. För att accelerera klimatomställningen i den omfattning som krävs behöver kommunen utveckla förutsättningar för systemskiften inom den egna organisationen och på samhällsnivå.

Kommunen åtar sig att:

- öka takten i klimatomställningen och integrera klimatarbetet i samtliga kommunala verksamheters ansvar. I detta ingår att integrera uppföljning, analys och modellering av klimatpåverkan i alla relevanta beslutsprocesser.
- utveckla kommunkoncernens kapacitet för systemförändringar och systemskiften, och metoder för att följa upp kommunens ledarskap och arbetssätt.
- utveckla och tillämpa styrmedel för klimatneutralitet/klimatpositivitet i stadsutveckling och infrastrukturinvesteringar, med särskilt fokus på Uppsalapaketet.
- utveckla en plattform för innovation i Sydöstra Stadsdelarna samt peka ut andra geografiska områden där kommunen tar ledningen i att utveckla testbäddar för systeminnovation.
- inkludera ett systemperspektiv på innovation för klimatomställning i kommunens pågående arbete med att växla upp det interna innovationsarbetet.

2.4. Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare/civilsamhället

Uppsala kommun verkar sedan 2010 inom samverkansplattformen Uppsala klimatprotokoll, som inkluderar representanter för näringsliv, akademien, offentlig verksamhet och civilsamhället. Genom Uppsala universitet, SLU, STUNS och Uppsala Innovation Center (UIC) finns god institutionell infrastruktur för innovation. Satsningar på att mobilisera kommunens invånare för klimatomställningen pågår men behöver förstärkas.

Kommunen åtar sig att:

- medverka till att höja Uppsalas klimatprotokolls innovationskapacitet tillsammans med övriga aktörer inom Klimatprotokollet.
- inkludera tillväxtpotentialen i klimatomställningens systemskiften i arbetet med näringslivsutveckling.
- i samverkan med STUNS, Uppsala universitet, SLU och andra relevanta aktörer utveckla testbäddar för systeminnovation, samt samverkansorganisationer och metoder för att stödja dessa, i utpekade geografiska områden. Ett starkt fokus behöver ligga på att testa och implementera nya lösningar i planering, utveckling och byggnation.
- utveckla metoder och arbetssätt för att mobilisera kommunens invånare och civilsamhället för ett gemensamt ägarskap för klimatomställningen. Metoder för att mobilisera medborgare

och organisationer på geografisk delområdesnivå, som stadsdelar, tätorter och landsbygdsområden ska utforskas.

2.5. Klimatinvesteringsplan/climate city deficit/finansiering

I arbetet med Klimatfärdplan Uppsala har Uppsala kommun börjat identifiera ett antal viktiga systemskiften och större åtgärder, som behöver utvecklas och prissättas. I samband med detta behöver metoder för riskvärdering kopplat till långsiktig omställning utvecklas samt den samhällsekonomiska nyttan beskrivas.

Kommunen åtar sig att:

- inom ramen för ett gemensamt utvecklingsprojekt (se punkt 4.3) ta fram en klimatinvesteringsplan

2.6. Digitalt stöd till klimatomställningen

Uppsala kommun arbetar med en rad digitala verktyg som stöd i planering och genomförandet av klimatomställningen.

Kommunen åtar sig att:

- under 2021 utvärdera befintliga digitala verktyg för att säkerställa att rätt verktyg används i det fortsatta genomförandet.
- i de åtgärder som avser innovation och testbäddar tillsammans med samarbetspartner verka för införandet av digitala lösningar i de angivna åtta fokusområdena.

2.7. Regionalt innovationslabb för klimatneutrala kommuner

Uppsala kommun har ett pågående regionalt innovationssamarbete. Uppsala kommun ser möjligheter att utveckla samarbetet med Enköping⁴, för att skapa en innovationsnod av ekosystemkaraktär för klimatneutrala kommuner på väg mot klimatpositivitet.

Kommunen åtar sig att:

- föra en dialog med Enköping om samverkan kring utvecklingen av det regionala innovationssamarbetet.
- i samverkan med regionala aktörer så som STUNS, Uppsala Universitet och SLU samt Uppsala Innovation Center kraftsamla för att Uppsalapaketet ska utvecklas till en internationellt ledande testbädd för systemskiften för klimatneutralitet på väg mot klimatpositivitet.
- arbeta systematiskt med hur innovationer på systemnivå kan prövas, med avseende på bland annat tempo, uppskalning/industrialisering, hantering av och fördelning av risk och vinster samt hantering av målkonflikter.

⁴ Enköping ingår också i Viable cities satsning Klimatneutrala städer 2030.

 Uppsala kommun	Plats för Logga	Plats för Logga
---	-----------------	-----------------

3. Statens/regeringens/myndigheternas åtaganden (skrivs av Viable Cities)

- 3.1. Bättre regler
- 3.2. Mer innovationer
- 3.3. Samordnad finansiering
- 3.4. Uppbackning inför kommande EU-utlysning om klimatneutrala städer 2030

4. Överenskommelse mellan Uppsala kommun och Viable Cities om strategiska utvecklingsprojekt under 2021

Viable Cities och Uppsala kommun är överens om att under 2021 bedriva följande strategiska utvecklingsprojekt med syfte att vid den kommande revideringen av Klimatkontrakt 2030 skriva in gemensamma åtaganden på följande områden.

4.1. Samverkan med näringsliv, akademi och civilsamhället

Viable Cities ska stötta Uppsala kommun att stötta Uppsala klimatprotokoll i att utveckla kompetensen för att arbeta med systeminnovation.

Viable Cities och Uppsala kommun ska tillsammans utveckla befintliga och nya metoder för att engagera civilsamhället i klimatomställningen.

4.2. Medborgarna som beslutsfattare om enskilda och gemensamma klimatåtgärder

Viable Cities ska stötta Uppsala kommun i att utveckla arbetssätt för att skapa ett gemensamt ägarskap för klimatomställningen tillsammans med Uppsalas invånare. Ett särskilt fokus ligger på mobilisering av invånare på stadsdelsnivå/områdesnivå.

4.3. Långsiktig klimatinvesteringsplan och samhällsekonomiska effekter

Viable Cities och Uppsala kommun är överens om att samarbeta kring att skapa en långsiktig klimatinvesteringsplan och att utveckla metoder för samhällsekonomiska effekter av klimatomställningens systemskiften.

4.4. Digitalt stöd till klimatomställningen

Viable Cities ska stötta Uppsala kommun i att se över vilka ytterligare digitala verktyg som är aktuella för att ge stöd till Uppsalas klimatomställning.

5. Gemensamt arbete kring uppföljning, utvärdering, uppdatering

Viable Cities och Uppsala kommun är överens om att genomföra en årlig uppföljning av kommunens resultat inom ramen för Klimatkontrakt 2030 i former som anges i bilaga till detta kontrakt. Som underlag för en sådan årlig uppföljning kommer Viable Cities:

- att genomföra en årlig uppföljning på nationell nivå av de samlade resultaten av Klimatkontrakt 2030; detta kommer att ske i samarbete med Rådet för Hållbara städer
- att genomföra en utvärdering av verksamheten i former som återstår att bestämma

 Uppsala kommun	Plats för Logga	Plats för Logga
---	-----------------	-----------------

6. Kontraktet

Vi är överens om dessa gemensamma åtaganden, så som de formuleras ovan, ska gälla för 2021. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år. En mera utförlig beskrivning av det pågående arbetet i kommunen respektive i myndigheterna redovisas i bilaga 1.

Stockholm den 11 december 2020

.....

För Uppsala kommun

.....

För regeringen

UTKAST

 Uppsala kommun	Plats för Logga - staten	Plats för Logga – Viable cities
---	--------------------------	---------------------------------

Bilaga till Klimatkontrakt 2030 Uppsala

1. Om bilagan

Denna bilaga innehåller en mer utförlig information om det som Klimatkontrakt 2030 Uppsala tar upp. Numreringen i bilagan motsvarar den som finns i Klimatkontrakt 2030. Bilagan fördjupar alltså Uppsala kommunens planer för klimatomställningen, kommunens åtaganden och nationella myndigheters stöd för genomförandet, samt Viable Cities roll.

Bilagan ger en bred presentation av kommunens klimatarbete, men omfattar inte allt. I vissa delar är det mer exempel på vad Uppsala kommun gör. Den innehåller få referenser till vad som planeras framöver. Detta får utvecklas och beskrivas i kommande års revideringar. Mer åtgärder än det som finns beskrivet i bilagan behövs för att klara klimatomställningen.

Gulmarkerat = förklaring vad paragrafen ska innehålla/berätta

2.1. Kommunens klimatmål

- Kort sammanfattning av övergripande mål/styrande dokument inom miljö och klimatområdet, inklusive adaptation
- Status när det gäller beslut i nämnd, styrelse och fullmäktige
- Uppbackning från politiska partier, näringsliv, akademi och folkrörelser
- Positionering/staden ambitioner att ta ledningen i omställningen
- Stadens ambitioner att koppla klimatomställningen till Agenda 2030/ eller använda Agenda 2030 som genomförandeplan för klimatomställningen

Uppsalas klimatmål, som antogs i kommunfullmäktige 2015, innebär att Uppsala ska vara en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt 2050¹. Detta betyder att:

- Utsläppen av växthusgaser från energianvändning, transporter och arbetsmaskiner inom Uppsalakommungeografi ska senast år 2030 vara nära noll samt baseras på förnybara energikällor.
- De samlade utsläppen av växthusgaser ska:
 - senast år 2040 vara nära noll, dvs ha minskat med ca 90 %
 - senast år 2050 ha minskat med motsvarande mer än 100 %
 - senast år 2070 ha minskat med motsvarande cirka 110 %.

Alla mål är i jämförelse mot år 1990 och mäts i absoluta tal.

¹ Miljö- och klimatprogram 2014–2023. Antaget av Uppsala kommunfullmäktige 24 februari 2014
Reviderat enligt beslut i kommunfullmäktige 7 december 2015 - skärpta långsiktiga klimatmål.

I remissversionen av Mål och budget 2021 med plan för 2022–2023² finns ett uppdrag till hela kommunkoncernen att öka takten i klimatomställningen så att minskningen av växthusgasutsläpp i Uppsala från 2021 ska vara 10–14 % per år fram till 2030. De kommunala verksamheternas egen miljöpåverkan måste minska samtidigt som kommunen verkar för lägre påverkan bland Uppsalas alla invånare och företag.

I Miljö- och klimatprogrammet finns till klimatomålen följande etappmål:

1. Förnybar och klimatneutral uppvärmning 2020
2. Solenergi – från pilot till vardag: 30 MW solenergi 2020
3. Fossilbränslefri kommunal fordonspark 2020, samt fossilbränslefri maskinpark och klimatneutrala upphandlade transporter år 2023
4. 25 procent energieffektivare verksamhet år 2020
5. Hållbar upphandling för en giftfri miljö år 2020
6. 100 procent ekologiska livsmedel 2023
7. Öka det hållbara byggandet och förvaltandet
8. Hållbara affärer, verksamheter och gröna jobb
9. Endast biobaserad eller återvunnen plast 2030, ingen ny fossil plast
10. Mer trä och klimatneutrala material i bygg- och anläggningsprocessen 2030

Anpassning av samhället till effekterna av klimatiförändringar

Målet för Uppsalas klimatanpassningsarbete är att Uppsala ska vara ett robust samhälle som är anpassat till de klimatiförändringar som sker i dag och som inte kan förhindras i framtiden. Vid planering för klimatanpassning ska höjd tas för effekterna av klimatiförändringar som bedöms sannolika då världen klarar 2-gradersmålet eller nästan klarar målet. Även sannolikheten för andra klimatscenarier behöver i vissa fall beaktas.

Arbetet inriktas på att välja förebyggande åtgärder där källan till problemen så långt som möjligt åtgärdas, att välja åtgärder som minskar eller undviker ökad klimatpåverkan samt välja åtgärder som ger flera fördelar ur flera aspekter, till exempel i form av mer grönska och en attraktivare stadsmiljö. Den övergripande styrningen av arbetet med klimatanpassning utgörs av miljö- och klimatprogrammet samt kommunens översiktsplan. I Översiktsplan 2016 är inriktningen för klimatanpassning tydliggjord, vilket återspeglas bland annat i markanvändningskartan. Det finns ett antal prioriterade insatser och klimatanpassning är en del av de generella riktlinjerna för alla mark- och vattenområden. I kommunens vattenprogram, naturvårdsprogram, dagvattenprogram, parkplan, arkitekturpolicy och innerstadsstrategi finns mål, åtgärder och förhållningssätt som delvis har inriktning på eller samspelar med klimatanpassning.

Andra åtaganden kopplade till klimatomställningen finns i följande övergripande styrdokument:

- **Policy för Hållbar utveckling:** syftar till att beskriva hur Uppsala kommun ska arbeta för att kommunen och därmed Uppsala ska utvecklas hållbart i linje med Agenda 2030. Policyn anger bland annat att åtgärder som ger långsiktiga och strukturella förändringar i social, ekologisk och ekonomisk hållbar riktning ska väljas i första hand och att åtgärder ska planeras ur ett helhetsperspektiv och hänsyn till påverkan utanför kommunens gränser ska vägas in.

² Referens till beslutad Mål och budget läggs in efter beslut.

 Uppsala kommun	Plats för Logga - staten	Plats för Logga – Viable cities
---	--------------------------	---------------------------------

Samverkan internt och externt, med invånare, myndigheter, näringsliv och föreningsliv, ingår också i policyn.

- **Miljö- och klimatprogram:** syftar till att skapa en sammanhållen och övergripande plattform för det strategiska arbetet med giftfri miljö och klimat och på så sätt uppnå kommunens långsiktiga miljö-, klimat- och utvecklingsmål.
- **Energiprogram 2050:** beskriver Uppsala kommuns vision för den långsiktiga utvecklingen av energisystemet i Uppsala. Målet är att åstadkomma ett klimatpositivt och ett miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart energisystem, som ger flera nyttor med övriga samhällssystem. Syftet är att utveckla energisystemet i sig och koppla det bättre till övriga tekniska samhällssystem för att dessa i sin tur ska bli mer hållbara, och de tillsammans kunna utgöra ett integrerat kretsloppssystem.
- **Översiktsplan:** anger att Uppsala 2050 är föregångare i en samhällsutveckling som bidrar till global miljö- och klimatåterhämtning. Detta innebär bland annat planeringsprinciper inriktade på kretslopp, ekosystemtjänster och minimerat resursbehov; resurseffektivitet och synergieffekter; robusta transport- och försörjningssystem, samt hög tillgänglighet med smarta transporter.
- **Landsbygdsprogram för Uppsala kommun:** mål med bäring på klimatomställningen är bl.a. att skapa förutsättningar för att öka den hållbara närproduktionen av förnybar energi och livsmedel; att öka möjligheten till ett hållbart- och kollektivt resande genom att ha ett dörr-till dörrperspektiv och att skapa förutsättningar för ett hållbart, inkluderande och jämställt engagemang.
- **Aktivitetsplan för innovation:** Kommunledningskontoret har tagit fram en plan för att öka innovationskapaciteten i kommunen. Aktiviteterna fokuserar på riktning, struktur, kultur, förutsättningar, kompetens och utvärdering.
- **Program för mobilitet och trafik och Handlingsplan för mobilitet och trafik:** är under utveckling och politisk beredning med planerat antagande under 2021. Programmet utgår från målet om 100 % hållbart resande 2050. Handlingsplanen kommer att innehålla en rad åtgärder för att säkerställa hållbart resande och fossilfria transporter.
- **Policy för digital transformation:** anger styrande principer för kommunkoncernens arbete för digital transformation på ett sätt som bidrar till kommunens övergripande mål (antagen av kommunfullmäktige 2020).

Kommunfullmäktige har i januari 2020 gett kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag på ett övergripande långsiktigt program som visar på tydlig riktning i ett tioårsperspektiv mot hållbart Uppsala 2030 med utblick mot 2050. Detta program, kallat Agenda Uppsala är under arbete och omfattar alla 17 hållbarhetsmål inom Agenda 2030. Programmet är tänkt att ersätta de flesta av styrdokumenterna ovan. I och med Agenda Uppsala kommer klimatomställningen vara tydligt integrerad med Agenda 2030 som helhet. Den klimatfärdplan som tas fram inom ramen för Viable cities-programmet Klimatneutrala städer 2030 kommer också att utgå från Agenda 2030.

Uppsalas klimatmål har en bred förankring i samhället. Inom ramen för Uppsala klimatprotokoll har 42 organisationer i Uppsala inom offentlig verksamhet, näringsliv, akademi och civilsamhälle ställt sig bakom Uppsalas klimatmål. Uppsala klimatprotokoll och Uppsala kommun tar i samverkan fram färdplan Klimatpositivt Uppsala, som ska lägga grunden för de systemskiften och innovationer som behövs för att nå klimatmålen. Den utgör en central pelare i samarbetet inom Klimatkontrakt 2030 Uppsala.

2.2.Strategi

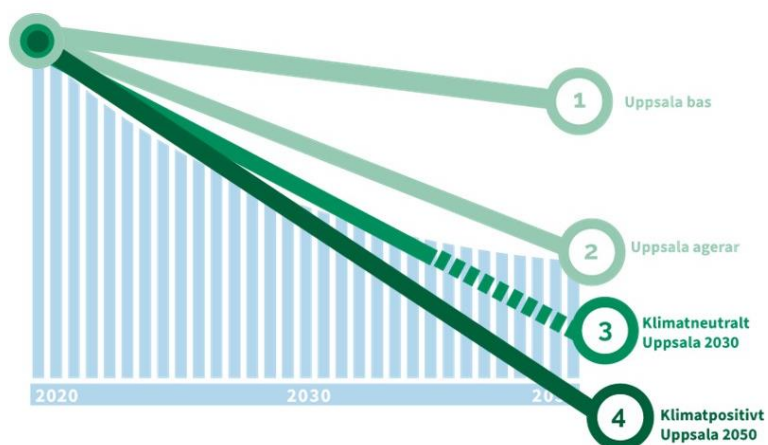
Beskrivning av utgångsläge och behovet av åtgärder för att nå klimatmålet ("climate policy deficit"), framför allt inom följande områden:

- Omställning av energisystemet
- Energiomställning i bebyggt miljö
- Energiomställning i stadens egna byggnader och infrastruktur
- Omställning av transportsystemet (kollektivtrafik, transportfordon, privata bilar, taxibilar, båttrafik mm)
- Omställning till cirkulära resursflöden

Uppsala kommuns klimatstrategi bygger på följande principer:

1. Nödvändiga klimatmål för Uppsala som samhälle i linje med vetenskapen
2. Initiera breda samverkansplattformar med många olika samhällsaktörer
3. Varje verksamhet i kommunen har ansvar för att integrera klimatfrågan i sitt verksamhetsansvar
4. Mobilisering av kommunens invånare för ett gemensamt ägarskap för omställningen
5. Fokus på systemförändringar och kommunens roll för systemskiften

Uppsala kommun följer årligen upp växthusgasutsläppen i Uppsala som geografiskt område. Uppsalas klimatpåverkan idag (basår 2017) och i framtiden till 2050 modelleras av kommunen i programmet LEAP från Stockholm Environment Institute Boston. Den kallas för Uppsala klimatmodell. Genom kontinuerlig uppdatering och vidareutveckling av Uppsalas LEAP-modell fångas en allt större andel av utsläppen upp i modelleringen. I nuläget ingår energisystemet (tillförsel, omvandling, distribution, användning), transportsystemet (personresor, godstransporter och långväga resande), bygg- och anläggningsprocessen (byggmaterial, arbetsmaskiner etc), djurhållning och jordbruk samt VA- och avfallssystemet. Modellering av konsumtionsbaserade utsläpp är under utveckling. Med stöd av Uppsala universitets klimatledarskapsnod har också en koldioxidbudget tagits fram för Uppsala som geografiskt område, som kommer att utgöra utgångspunkten för bedömningen av i vilken takt utsläppen ska minska. Scenarier som modelleras i Uppsalas klimatmodell är:

1) Uppsala bas:

Utveckling med nuvarande nationell politik, allmänna trender och Uppsalas tillväxt.

2) Uppsala agerar:

Adderar åtgärder som pågår eller planeras av aktörer inom Uppsalas klimatprotokoll och andra aktörer.

3) Målsscenario Klimat neutralt:

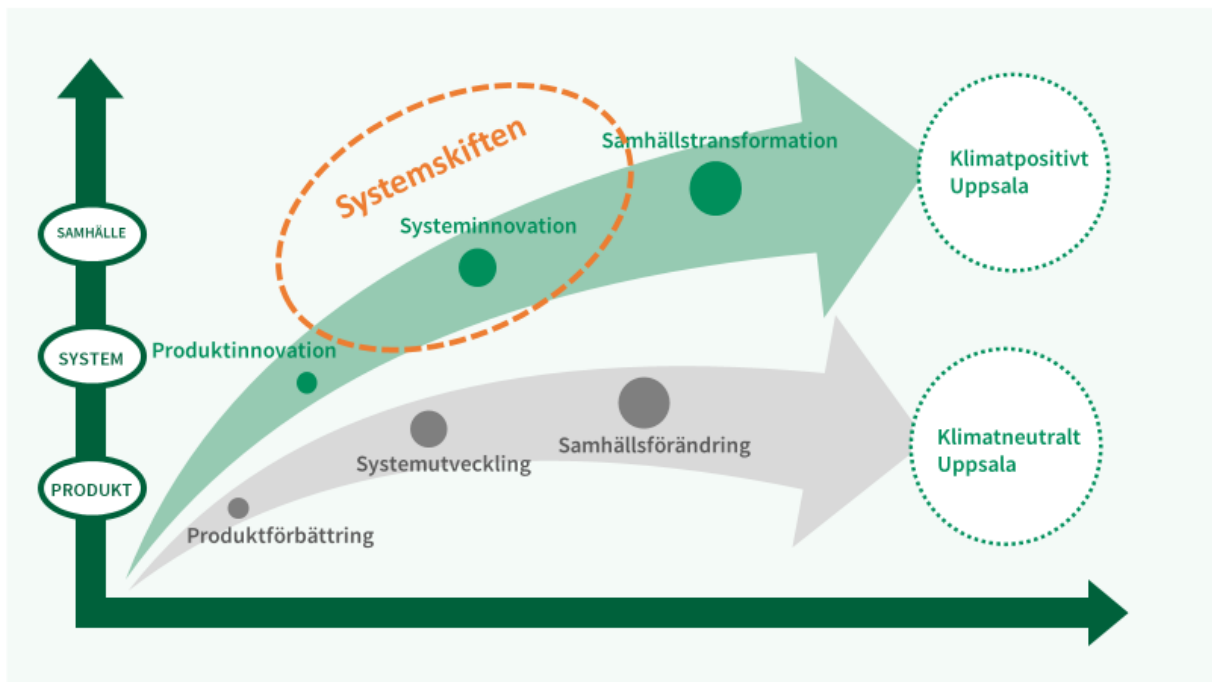
Potentiella åtgärder som bl.a. tar sin utgångspunkt i de branschvisa färdplanerna inom fossilfritt Sverige

4) Målsscenario Klimatpositivt:

Potentiella transformativa lösningar och Uppsalabornas möjliga medvetna klimatval

En utgångspunkt i förståelsen för vad som krävs i magnitud av åtgärder för att nå klimatmålen illustreras i bilden nedan. Produkter, system och samhälle behöver utvecklas. Bedömningen är att förändringen som är resultatet av utvecklingen av de olika nivåerna är inte tillräckliga för att nå de slutliga klimatmålen. Man kan säga att med utvecklingsinsatser kan vi nå ett klimatneutralt samhälle, men för att nå de nödvändiga klimatmålen krävs omställning och transformation. För det krävs det innovationer snarare än utveckling. Innovationer förändrar produkten, systemet eller samhället som sådant, förändrar det till något nytt. Innovation på systemnivå, systeminnovation resulterar i en omställning som kallas systemskifte. Fokus i klimatarbetet bör ligga på innovationer och särskilt innovation för systemskiften för att nå målet Klimatpositivt Uppsala.

Med basis i uppföljning och modellering utvecklas åtgärder med fokus på att åstadkomma systemförändringar och systemskiften inom åtta fokusområden:

- Systemförändringar och systemskiften som kan genomföras fram till 2030: kommunen åtar sig att göra konkreta investeringar i lösningar.
- Systemförändringar och systemskiften som innebär en större omställning av samhället och därför kommer att kunna äga rum fullt ut först efter 2030: kommunen åtar sig att skapa förutsättningar utveckling och innovation med fokus på systemskiften och transformation

Utgångsläge och en första inventering av behov av större och strukturella åtgärder inom de åtta fokusområdena är:

- **Energisystemet:** De stora fossila utsläppskällorna i den lokala fjärrvärmeproduktionen är utfasade. Det som kvarstår är energiåtervinning ur avfallsförbränningen som innehåller fossil plast. Viktiga åtgärder för omställning av fjärrvärmeproduktionen är utfasning av fossil plast, utveckling av fjärde generationens fjärrvärme, värmeverk för biokolproduktion och utveckling av CCS-CCU (en förstudie har genomförts under våren 2020). Den andra nuvarande stora källan till klimatpåverkan från energisystemet är tillförd el till (elanvändning

 Uppsala kommun	Plats för Logga - staten	Plats för Logga – Viable cities
---	--------------------------	---------------------------------

i) Uppsala, där klimatpåverkan beräknas från den nordiska elproduktionen. Viktiga åtgärder inom detta område är fortsatt energieffektivisering i bostäder och lokaler, inklusive kommunens egna lokaler, samt utbyggnad av solexproduktion. I Mälardalsregionen är elnätet mycket ansträngt vilket är ett stort hinder för elektrifiering av transportsektorn, och viktiga åtgärder för att hantera detta är energilagring, vätgasproduktion och lokala effektmarknader.

- **Transportsystemet:** Klimatpåverkan från det lokala trafikarbetet minskar svagt, och omställningstakten behöver öka. Klimatpåverkan från trafiken kommer till två tredjedelar från personbilar och en tredjedel från lätta och tunga lastbilar, men godstrafiken förväntas öka avsevärt om inte åtgärder vidtas. Hållbar mobilitet är ett viktigt åtgärdsområde, liksom samordning av godstransporter och elektrifiering av hela transportsystemet. Utbyggnad av kapacitetsstark kollektivtrafik och järnväg sker inom ramen för Uppsalapaketet.
- **Kretsloppssystem:** De tekniska försörjningssystemen (el, vatten, avlopp, avfall) är idag separata och i huvudsak linjära. Åtgärder inom detta område syftar främst till att skapa integrerade system för teknisk försörjning som säkerställer cirkulära flöden av vatten, näring och avfall där synergier mellan dessa flöden samt energisystemet tillvaratas.
- **Bygg- och anläggningsprocessen:** Bygg- och anläggningsmaterial står för den största delen av klimatpåverkan inom detta område, även om arbetsmaskiner och transporter också är betydande utsläppskällor. Viktiga åtgärder inom detta område är träbyggande, krav på klimatneutral betong, minskad materialanvändning i anläggningsprojekt, återbruk och spillfritt bygge, uppskalning av bygglogistik-center och elektrifiering av arbetsmaskiner,
- **Cirkulär livsmedelskedja och kolinlagring:** Detta område står potentiellt för stora utsläpp, men klimatmodelleringen är under utveckling för att fastställa nuläget. Viktiga åtgärdsområden är recirkulation av näring, fossilfria arbetsmaskiner och transporter, regenerativt jordbruk, minskat matsvinn och ändrade matvanor, hänsyn till markens kolinlagringskapacitet i fysisk planering och urban natur.
- **Klimatdriven affärs- och verksamhetsutveckling:** Viktiga åtgärder inom detta område är att utveckla arbetssätt för att utveckla och skala upp affärs- och verksamhetsutveckling med klimatomställningen i centrum.
- **Klimatmedvetna och engagerade invånare:** Långväga resor ingår i Uppsalas klimatomställning och har hittills stått för en stor utsläppsökning. Modellering och uppföljning av klimatpåverkan från övrig konsumtion är under utveckling. Utöver Uppsalabornas medvetna val är ett viktigt åtgärdsområde att engagera och mobilisera kommunens invånare för klimatomställningen.
- **Geografiska delområden:** Lösningar och åtgärder behöver integreras med ett systemperspektiv på klimatomställningen. Att genomföra detta på stadsdelsnivå samt inom kommunens mindre tätorter och landsbygd har identifierats som en viktig åtgärd, som också har stor potential att bidra till systeminnovation och mobilisering av kommunens invånare. Kopplingen mellan stad och omgivande land i klimatomställningen ska genomföras inom ramen för kommunens områdesplanering. Genom avtalet med staten om nya städer inom ramen för Uppsalapaketet har Uppsala kommun åtagit sig att göra Sydöstra stadsdelarna till en klimatpositiv stadsdel och särskilt fokus kommer därför att läggas på systeminnovation.

2.3. Organisation och ledning ("Governance")

Beskrivning av hur staden/kommunen xx planerar att utveckla styrning- och ledningsfunktion och institutionell kapacitet att driva omställning för att nå uppsatta mål; i detta ingår att engagera hela staden, inklusive bolagssektorn, och alla viktiga intressenter i samhället.

 Uppsala kommun	Plats för Logga - staten	Plats för Logga – Viable cities
---	--------------------------	---------------------------------

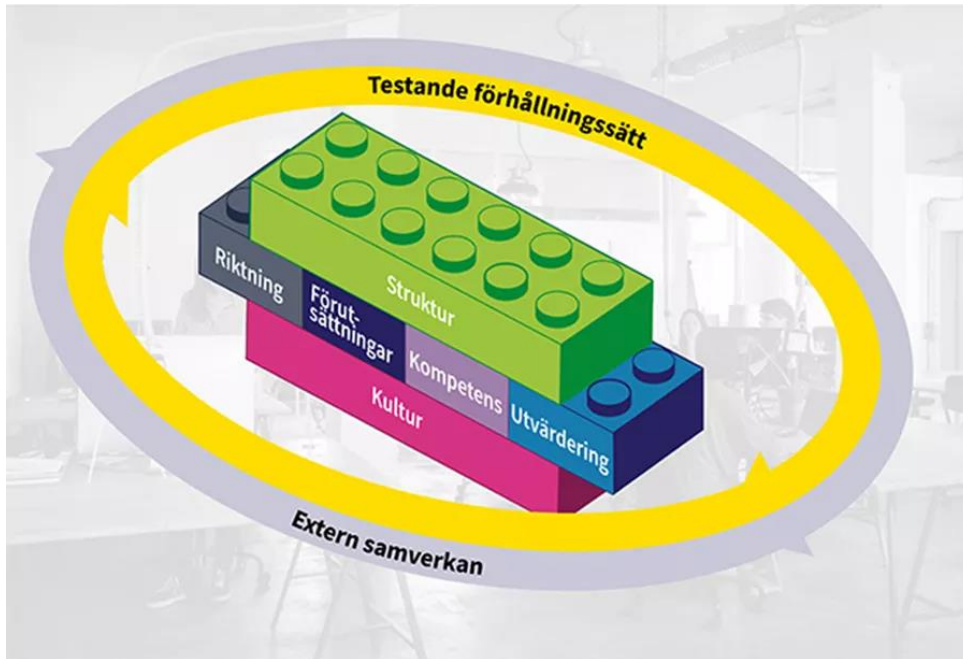
Genom Uppsalas övergripande vision "Uppsala – en fossilbränslefri välfärdskommun som bidrar med lösningar till global ekologisk återhämtning och välfärd" vill kommunen ta ledning i omställningen. Kommunstyrelsen har ansvar för samordning och utveckling av det strategiska klimatarbetet och för uppföljning av klimatarbetet. För att accelerera klimatomställningen i den omfattning som krävs behöver kommunen utveckla förutsättningar både för systemförändringar och för systemskiften både inom den egna organisationen och i samhället.

Uppsalas förutsättningar för att åstadkomma en "Uppsalamodell" för hållbar samhällsutveckling är mycket goda. Uppsala är en stad av europeisk normalstorlek, med en rad styrkor som i många fall bara betydligt större städer kan konkurrera med. På en liten yta finns två universitet med internationellt ledande akademiska institutioner, en företagsinkubator i världsklass och nischer med världsledande produktionsindustri med stora FoU-avdelningar, kunskapsintensiva näringar med spirande entreprenörskap i såväl nystartade som etablerade företag och organisationer, välutbildad befolkning med en hög andel unga människor och aktiva pensionerade experter, stora bostads- och infrastruktursatsningar och ett framgångsrikt och internationellt uppmärksammat och prisbelönt klimatarbete. Uppsala blev Sveriges klimatsstad 2013, 2018 och 2020, samt global klimatstad 2018, i WWF:s One Planet City Challenge. Uppsala deltar också i en rad nationella och internationella samverkansplattformar såsom Viable Cities, Fossilfritt Sverige, Klimatkommunerna, EuroCities och Borgmästaravtalet.

Uppsala är ett av regeringens prioriterade områden i satsningen på nya hållbara städer och stadsdelar. Satsningen genom Uppsalapaketet på nya bostäder och arbetsplatser i de sydöstra stadsdelarna kommer fungera som förebild för hållbart byggande med krav på innovation. Siktet är inställt på att bli en testbädd för nya cirkulära systemlösningar och andra systeminnovationer. Målet är ett hållbart och klimatpositivt Uppsala till år 2050. Uppsalapaketet är Uppsalas benämning på avtalet mellan kommunen, staten och regionen som omfattar ytterligare två tågspår mellan Uppsala och Stockholm, en ny tågstation vid Bergsbrunna, ny kapacitetsstark kollektivtrafik och fler bostadsområden i de södra och sydöstra stadsdelarna. Utvecklingen inom ramen för Uppsalapaketet kommer att få stor betydelse för hela huvudstadsregionen, och behöver därför bidra till klimatomställningen i så stor utsträckning som möjligt. Med Uppsalapaketet som hävstång finns stor potential att säkra ytterligare nationell och internationell medfinansiering för innovationsaktiviteter inom hållbar samhälls-, stads och näringslivsutveckling. Genom avtalet med staten finns både krav och möjligheter att arbeta med systemförändringar och systemskiften och undanröja hinder för innovation genom till exempel förändrad lagstiftning och regelverk.

Uppsala kommun tar i samverkan med Uppsala klimatprotokoll fram Färdplan Klimatpositivt Uppsala, en strategisk vägledning för hur klimatmålen kan nås. Det sker i samarbete med Viable Cities och åtta andra kommuner i satsningen satsning Klimatneutrala städer 2030.

Uppsala kommun arbetar aktivt och strategiskt med digital utveckling och innovation, genom bland annat testbäddar, för att utveckla den egna verksamheten, stärka klimatarbetet och skapa ett smart och hållbart Uppsala. Kommunens innovationssatsning drivs för att finna, genomföra och skala upp lösningar på samhällsutmaningar inom bland annat klimat, energi och miljö där det kommunala kärnuppdraget förenas med en framåtsyftande offensiv närings- och jobbpolitik. Uppsala kommun arbetar med flera byggstenar för att skapa en innovativ organisation:

2.4. Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare/civilsamhället

Detta ingår bland de strategiska utvecklingsprojekten som Viable Cities och xx kommun kommer att genomföra under 2021.

- Beskrivning av hur staden/kommunen kommer att engagera näringsliv, akademi och civilsamhället - kan gärna kopplas till "innovationsteam"
- Beskrivning av hur staden planerar att engagera invånarna i klimatomställningen i deras många roller (medborgare, ägare av bostäder, ägare av transportmedel, ansvariga för återvinning, konsumenter, innovatörer mm)

Ett stort fokus för Uppsala kommuns samverkan för klimatomställningen är Uppsala klimatprotokoll som samlar 42 organisationer i Uppsala inom offentlighet, näringsliv, akademi och civilsamhälle. Medlemmarna har tillsammans cirka 38 000 anställda, vilket är drygt en tredjedel av alla anställda i Uppsala. Medlemskap i klimatprotokollet innebär ett åtagande om att bidra till genomförandet av Uppsalas klimatmål genom ett systematiskt klimatarbete.

För att öka takten i omställningen har Klimatprotokollet formulerat 30 klimatutmaningar inom energi, transporter och arbetsmaskiner, resor, byggnation och anläggning samt övrig indirekt klimatpåverkan. Varje medlem i klimatprotokollet ska anta minst fem utmaningar, utöver de man redan klarat av.

Inom ramen för arbetet med Klimatfärdplan Uppsala pågår arbete för att stärka klimatprotokollets innovationskapacitet och utveckla formerna för samverkan inför kommande protokollperiod som startar juli 2021. Nya metoder och arbetssätt testas inom ramen för klimatprotokollets fokusgrupper och arbetsgrupper. Fler branschrepresentanter behöver komma med i arbetet för att täcka sakområden som idag inte finns i Klimatprotokollet. Men allt kan inte täckas inom Klimatprotokollet, utan flera kompletterande samarbetsarenor behövs.

 Uppsala kommun	Plats för Logga - staten	Plats för Logga – Viable cities
---	--------------------------	---------------------------------

Viable Cities ska stötta Uppsala kommun och därigenom Uppsala klimatprotokoll i att utveckla kompetensen för att arbeta med innovation och särskilt systeminnovation. Detta ska ske i samverkan med Uppsala kommuns interna innovationsarbete och andra aktörers arbets sätt.

Genom STUNS, Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle, finns ett väl utvecklat innovationssamarbete mellan akademin och Uppsala kommun. En ökad kapacitet för innovation för ett klimatpositivt Uppsala utvecklas utifrån ett starkt fokus på att finansiera, testa och implementera nya lösningar i pågående och kommande planering, utveckling och byggnation. Detta sker i samverkan med det externa innovationsstödsystemet och aktörer inom de ovan angivna fokusområdena.

Uppsala kommun har träffat en lokal överenskommelse med föreningslivet som 140 föreningar har skrivit under, där dialog och samverkan om samhällsutvecklingen ingår. Samverkan med civilsamhället sker också inom ramen för arbetet med Klimatfärdplan Uppsala.

Kommunen utvecklar olika sätt att involvera invånarna i klimatomställningen. Exempel på detta är:

- **Klimatlätt Uppsala:** Kampanjen Klimatlätt Uppsala genomfördes från våren 2019 till våren 2020, med syfte att engagera och inspirera medborgare i Uppsala län att leva mer hållbart och minska det egna klimatavtrycket i vardagen. Klimatlätt var ett samarbetsinitiativ mellan Chalmers tekniska högskola, Uppsala kommun, Uppsalahem och företaget Svalna, tillsammans med en rad andra aktörer som verkar både i Uppsala och nationellt; Göteborgs universitet, Sensus studieförbund, Studieförbundet, Svenska kyrkan och Region Uppsala. I arbetet utvecklades så kallade klimatstegstävlingar, inspirerat av stegtävlingar som sker på många arbetsplatser. Chalmers utvärdering visar att det var ett effektivt sätt att åstadkomma klimatminskningar. Parterna är intresserade av att fortsätta samarbetet och söker vägar för att skala upp arbetet. Uppsala läns energi- och klimatrådgivning håller ihop arbetet framöver.
- **Uppsalahem AB:** kommunens bostadsallmännytta har en aktiv dialog och engagemangsarbete med sina boende och hyresgästföreningar i klimat och hållbarhetsfrågor. Uppsalahem drev tillsammans med Ica 2015 pilotprojektet KlimatRätt, där inspiration och stöd till klimatlösningar gavs till boenden i ett flerfamiljshus i Uppsala. Därefter gick Uppsalahem vidare med att föreslå att fler aktörer i en öppen samarbetsplattform skulle utveckla arbetet i Uppsala. Detta blev sedan Klimatlätt Uppsala.
- **Klimatveckan:** under våren 2021 ska Uppsalas andra klimatvecka genomföras. Klimatveckan 2021 har som övergripande syfte att mobilisera Uppsalas invånare för ett gemensamt ägarskap för klimatomställningen genom att skapa förståelse för vilken omställning som krävs inom klimatfärdplanens fokusområden Klimatmedvetna och engagerade invånare, Energisystem, Transportsystemet, Bygg- och anläggningsprocessen, Livsmedelskedjan och Geografiska delområden.
- **Medborgarbudget:** Medborgarbudget är ett samlingsbegrepp för metoder som används för att involvera medborgare i beslutsprocesser om hur kommunens resurser används och innebär ett nytt sätt att ta vara på utvecklingsidéer från lokalsamhället. Som en del i genomförandet av kommunens landsbygdsprogram har ett pilotprojekt med medborgarbudget startat, för att testa om medborgarbudget som metod fungerar i Uppsala och för att öka kopplingen mellan stad och land. En medborgarbudgetprocess ger kommunen möjlighet att svara upp mot de initiativ och engagemang som finns i bygderna och en arena för nya samarbetsformer skapas.

 Uppsala kommun	Plats för Logga - staten	Plats för Logga – Viable cities
---	--------------------------	---------------------------------

- **Byggemenskaper:** Uppsala kommun deltar i projektet Divercity (www.divcity.se) för att bana väg för fler byggemenskaper i Sverige. En byggemenskap drivs av människor och deras idéer om ett bättre boende vilket ofta sammanfaller med ett engagemang och ett intresse för en bättre värld och en bättre miljö där boendet och den vardagliga livsstilen förstås är en grundförutsättning. Det finns potential att utveckla byggemenskaper till testbäddar för nya tekniska lösningar och för lösningar för social hållbarhet. Byggemenskaper utgör en grogrund för social gemenskap i ett kvarter eller en stadsdel. Uppsalas första byggemenskap Gården innehåller exempel på både sociala och miljömässiga kvaliteter.
- **Energigemenskaper:** Grundtanken med energigemenskaper är att invånare och andra aktörer ska kunna organisera sig och delta mer aktivt i energisystemet, gärna i en lokal kontext som exempelvis en stadsdel. På så sätt kan omställningen av energisystemet accelereras och engagemanget öka. Uppsala kommun arbetar med energigemenskaper inom ramen för projektet COBEN.
- **Energi- och klimatrådgivning i hela stadsdelar:** Inom ramen för klimatfärdplanen utreder Uppsala läns energi- och klimatrådgivning förutsättningarna för att arbeta med rådgivning i kvarter eller stadsdelar, istället för gentemot en och en organisation.
- **Samhällskontrakt:** Uppsala kommun deltar i ett utvecklingsprojekt initierat av Sveriges kommuner och regioner (SKR) för att pröva att utveckla lokala överenskommelser utifrån rättigheter, skyldigheter och delaktighet för en hållbar utveckling tillsammans med aktörer i lokalsamhället. I detta ingår metodutveckling för samhällskontrakt och dialog med invånare och civilsamhälle. I nuläget är det inte bestämt om arbetet med samhällskontrakt kommer att handla om klimatomställningen, men metoder och arbetssätt som utvecklas bedöms kunna inspirera klimatarbetet.

Med det övergripande målet att mobilisera kommunens invånare för ett gemensamt ägarskap för klimatomställningen kommer dessa, och tillkommande, metoder att utvärderas och fortsatt arbete att definieras. Exempelvis finns det intressanta konceptet "Living Lab" där man över tid kan testa olika boendelösningar och hur de upplevs och fungerar när människor verkligen använder dem.

2.5. Klimat investeringsplan/climate city deficit/finansiering och samhällsekonomiska effekter

Detta ingår bland de strategiska utvecklingsprojekten som Viable Cities och xx kommun kommer att genomföra under 2021. Notera att det som sägs om investeringar i klimatomställning avser såväl kommunala verksamheter som omställningar i befintlig bebyggelse och i nyproduktion av bostäder/stadsdelar.

En investeringsplan för Uppsala kommer att tas fram under 2021 i samverkan med Viable Cities.

Exempel på identifierade investeringsbehov med bäring på systemskiften är elektrifiering av transportsystemet, utbyggnad av biokolverk, sista-milen-samordning av godstransporter, utbyggnad av infrastruktur för vätgasproduktion, utbyggnad av solexproduktion, energilagring och infrastruktur för hållbar mobilitet samt satsningar inom bygg- och anläggningssektorn. Vidare integrering av de olika tekniska försörjningssystemen till ett integrerat tekniskt kretsloppssystem.

2.6. Digitalt stöd till klimatomställningen

Beskrivning av hur staden planerar att utveckla digitalt stöd för klimatomställningen.

 Uppsala kommun	Plats för Logga - staten	Plats för Logga – Viable cities
---	--------------------------	---------------------------------

Uppsala arbetar med en rad digitala verktyg som stöd i genomförandet av klimatomställningen:

- **ClimateView** är ett digitalt processverktyg för visualisering och upprätthållande av klimatifärdplaner som används av flera städer i Sverige och globalt.
- **Oden** är ett visualiseringssystem som ger fastighetsägare och kommuner en energikartläggning och aggregerad information om nuläge, framtida scenarier och möjliga åtgärder att förbättra fastighetsprestanda. Systemet använder olika urbana energidatakällor och utgör ett verktyg för analys med hjälp av "big data" från olika perspektiv i stadsbyggandet. Dessa inkluderar energi, klimat och samhällsinvesteringar. Oden är framtagen för stadsplanerare, fastighetsägare, bostadsrättsföreningar samt energitjänsteföretag, studenter, och offentliga användare.
- **ArcGIS Urban** är ett webbaserat design- och kommunikationsverktyg med ett flertal funktioner som kan användas i kommunala planeringsprocesser inom fysisk miljö. Programmet visar staden i 3D vilket möjliggör överskådlig och lättillgänglig information om pågående planering och stadsutveckling. Det har flera funktioner som skapar nytta för planeringen såsom tester av scenarion där skala, volym och ljusförhållanden för olika bebyggelsealternativ enkelt kan studeras och jämföras. Klimatpåverkan från planeringsförslag och utbyggnadscenarior kan presenteras tillsammans med projektpresentationerna i 3D-gränsnitt som kan publiceras och följas av stadens invånare.
- **SimpliCity**: Uppsala kommun deltar i EU-projektet SimpliCity som fokuserar på att göra städerna mer hållbara genom att utveckla digitala tjänster och incitamentdesign för smarta hållbara samhällen för att uppmuntra ökad cykelmobilitet, lokal konsumtion och produktion och social integration.
- **Svalna** är en app som räknar ut individens klimatpåverkan från transport, boende, konsumtion och mat och ger inspiration till hur man kan leva mer hållbart. Svalna använder vetenskapliga metoder för att göra så tillförlitliga uppskattningar av utsläppen som möjligt. Och om användaren så vill kan hen koppla sina bankkonton och kort till appen som då beräknar klimatpåverkan från inköp. Appen används inom ramen för Klimatlätt Uppsala.

En utvärdering av digitala verktyg för klimatomställningen kommer att genomföras under våren 2021. En fortlöpande omvärldsbevakning sker för att fånga upp nya intressanta verktyg.

2.7. Regional innovationsnod för klimatneutrala kommuner

Beskriv hur kommunen avser att fungera som ett utvecklingscentrum för klimatomställning för andra kommuner i regionen.

Uppsala kommun har ett pågående regionalt innovationssamarbete genom den regionala innovationsstiftelsen STUNS, stiftad av Uppsala kommun, Region Uppsala, Länsstyrelsen Uppsala län, Handelskammaren i Uppsala län, Uppsala universitet och SLU. Med resurser från bland annat Färdplan Klimatpositivt Uppsala utvecklar STUNS en ny verksamhetsgren, Hållbara samhällen - en plattform för att stödja och accelerera arbetet med hållbar samhälls-, stads- och näringslivsutveckling i Uppsalaregionen. Uppsala Kommun har även ett samverkansavtal med Uppsala Universitet och SLU som utgör en ram där kommunen växlar upp forskning och innovation för klimatpositiva kommuner.

Enköping, en av länets andra kommuner, arbetar också inom Viable Cities program Klimatneutrala städer 2030. Uppsala och Enköping samverkar idag bland annat genom STUNS och avser att stärka detta samarbete och samverka med andra delar av det externa innovationsstödssystemet för att

 Uppsala kommun	Plats för Logga - staten	Plats för Logga – Viable cities
---	--------------------------	---------------------------------

vidareutveckla en innovationsnod av ekosystemkaraktär för klimatneutrala kommuner på väg mot klimatpositivitet.

En regional innovationsnod för klimatneutrala kommuner i Uppsala län kan med fördel samordnas med liknande initiativ inom andra områden. I nuläget pågår till exempel en förstudie om att starta ett regionalt innovationslabb med fokus på systeminnovation för omställning av sjukvården på uppdrag av HSVO (samarbetsforumet för länets kommuner och regionen på vård och omsorgsområdet). En samordning av olika regionala innovationsinitiativ kan bidra till gemensamt lärande som är viktigt för att växla upp arbetet med systeminnovation.

I Uppsala finns Uppsala Innovation Centre (UIC) som är en av landets främsta företagsinkubatorer och acceleratorer. UIC rankas som en av världens 5 bästa företagsinkubatorer. Utöver ovanstående arbete vore det intressant att tillsammans med Viable Cities utforska och utveckla i det kommande gemensamma utvecklingsarbetet i Klimatkontrakt 2030 Uppsala en roll för UIC som innovationscenter och inkubator inom EU:s program för 100 Klimatneutrala Städer. Det ska förstås i så fall knytas ihop med Uppsala som en möjlig nationell och europeisk arena för innovativa lösningar. Pågående utredningar kring möjliga boexpo, kulturhuvudstad, innovationsdistrikt och internationell utställning Plusstad 2030 i Uppsala knyts samman.

2.8. Insatser från nationella myndigheter (skrivs av Viable Cities)

Viable Cities medverkar i följande insatser för att stödja Uppsala kommuns klimatomställning:

- 8.1. **Regler som främjar klimatomställningen.** Viable Cities har för avsikt att skapa ett kompetenscentrum för att förse Uppsala kommun med information avseende nuvarande och kommande svensk och europeisk lagstiftning, regler och normer av relevans för kommunens klimatomställning
- 8.2. **Mer innovationer.** Viable Cities kommer genom ett nytt kompetenscentrum att förse Uppsala kommun med informationer om innovationer inom energi, transporter, byggande, återvinning/cirkulär ekonomi, digital utveckling mm av relevans för Uppsala kommun klimatomställning och klimatmål 2030
- 8.3. **Samordnad finansiering.** Viable kommer på följande sätt att understödja Uppsala kommuns behov av finansiering av klimatomställningen
 - 8.3.1. Viable Cities genomför under slutet av 2020 och början av 2021 en ny utlysning med syfte att finansiera fortsatta arbete med Klimatkontrakt 2030 för de kommunerna som uppfyller utlysningens villkor
 - 8.3.2. Viable Cities samarbetar med Europeiska Regionala Utvecklingsfonden, ERUF, i syfte att skapa synergi mellan ERUF:s verksamhet och Klimatkontrakt 2030
 - 8.3.3. Viable Cities har genom Rådet för Hållbara Städer startat ett samarbete för att skapa synergi mellan statliga myndigheters bidragsgivning och Klimatkontrakt 2030 och etablera ett forum för information om offentlig finansiering och samordning av förhandlingar mellan Uppsala kommun och bidragsgivande myndigheter
 - 8.3.4. Viable Cities samarbetar med Kommuninvest och Europeiska Investeringsbanken EIB i syfte att utveckla former för att förstärka den långsiktiga finansieringen av Uppsala kommuns klimatinvesteringsplan

 Uppsala kommun	Plats för Logga - staten	Plats för Logga – Viable cities
---	--------------------------	---------------------------------

8.4 **Uppbackning inför EU-finansiering.** Om Uppsala kommun har för avsikt att söka finansiering från EU:s Mission "100 Climate Neutral Cities by 2030" kommer Viable Cities att ge tekniskt stöd i ansökningsarbetet.

9. Rapportering och uppföljning (skrivs/utvecklas av Viable Cities)

Viable Cities och Uppsala kommun är överens om att genomföra en årlig uppföljning av kommunens resultat inom ramen för Klimatkontrakt 2030. Som underlag för en sådan årlig uppföljning kommer Viable Cities:

- att genomföra en årlig uppföljning på nationell nivå av de samlade resultaten av Klimatkontrakt 2030; detta kommer att ske i samarbete med Rådet för Hållbara Städer
- att genomföra en utvärdering av verksamheten i former som återstår att bestämma.

SLUT.